

Iechyd a Diogelwch Athrawon Cyflenwi yn ystod y Pandemig COVID-19

Mae athrawon cyflenwi'n chwarae rôl hanfodol mewn codi a chynnal safonau addysgol uchel mewn ysgolion. Un o'r blaenoriaethau allweddol i NASUWT yw ymgyrchu i sicrhau hawliau proffesiynol i athrawon cyflenwi, ynghyd â sicrhau cyflogau ac amodau gwaith gweddus i'r holl athrawon cyflenwi.

Mae NASUWT yn ymwybodol y bydd gan nifer sylweddol o athrawon cyflenwi bryderon ynglŷn â gweithio mewn ysgolion a cholegau o fis Medi 2021 ymlaen, o ystyried bod nifer o'r cyfyngiadau yn sgil y pandemig COVID-19 wedi eu dirymu neu eu hysgafnhau.

Mae NASUWT wedi ei ymrwymo i sicrhau bod gan bob aelod unigol, gan gynnwys athrawon cyflenwi, yr wybodaeth y maent ei hangen ynglŷn ag iechyd a diogelwch a'r cyfrifoldebau a osodir ar awdurdodau lleol, cyflogwyr a busnesau cyflogaeth (h.y. asiantaethau cyflenwi).

O ystyried hynny, mae'r Undeb wedi adolygu ei gyngor ac arweiniad er mwyn athrawon cyflenwi i gadw'n ddiogel o fis Medi 2021 ymlaen a sicrhau eich bod yn ymwybodol o'r cyfrifoldebau sydd gennych chi o ran cadw eich hun a phobl eraill yn ddiogel.

Nodwch y dylid ystyried y cyngor ac arweiniad hwn ochr yn ochr â'r cyngor cynhwysfawr, y rhestrau gwirio iechyd a diogelwch a'r canllawiau cysylltiedig eraill a gynhyrchwyd gan yr Undeb, sydd ar gael ar: <https://www.nasuwt.org.uk/advice/health-safety/coronavirus-guidance/full-reopening-of-schools/full-reopening-of-schools-wales.html>.

Yn ogystal, mae'r rheoliadau cyffredinol yn ymwneud ag asesu risg yn parhau i fod yn eu lle ac mae'n parhau i fod yn ofynnol i ysgolion a chyflogwyr asesu risgiau a chymryd yr holl gamau sy'n rhesymol ymarferol i sicrhau iechyd, diogelwch a lles eu staff a'u disgyblion. Gall hyn gynnwys cadw cyfyngiadau COVID-19 ar waith. Fel trwy gydol y pandemig, dylid rhannu asesiadau risg gydag aelodau, a dylid codi unrhyw bryderon yn y lle cyntaf gyda rheolwyr yr ysgol.

Disgwylir i bob ysgol sy'n defnyddio athrawon cyflenwi ddarparu gwybodaeth am y trefniadau diogelwch (h.y. asesiadau risg) iddyn nhw gynted ag y bo modd ar ôl penodi athrawon cyflenwi ar gyfer gwaith.

Cyn i chi dderbyn gwaith cyflenwi i asiantaethau/ysgolion, er mwyn cadw'n ddiogel, dylech ofyn am y canlynol:

- Yr asesiad risg cyffredinol ar gyfer yr ysgol.
- Y gweithdrefnau a'r trefniadau diogelu i'r staff eu dilyn i ostwng y risg o drosglwyddo'r firws.
- Y trefniadau sydd ar waith i gadw athrawon cyflenwi'n ddiogel wrth gyrraedd y gweithle a rhoi gwybod eu bod yn bresennol.
- Unrhyw addasiadau rhesymol y byddwch efallai eu hangen os oes gennych chi unrhyw anabled neu os ydych yn feichiog neu'n fam sy'n bronfwydo.
- Manylion unrhyw berson cyswllt dynodedig, os bydd gennych unrhyw gwestiynau sy'n ymwneud â COVID-19 neu faterion eraill, neu os bydd problem neu argyfwng yn codi, gan gynnwys i ble ac i bwy y dylech roi gwybod eich bod wedi cyrraedd bob dydd.

Fel athro cyflenwi / athrawes gyflenwi, pan fyddwch yn cyrraedd eich gwaith am y tro cyntaf yn yr ysgol (neu o flaen llaw, os yn bosibl), er mwyn cadw'n ddiogel, dylech ofyn am y canlynol:

- Manylion y gweithdrefnau a'r trefniadau ar gyfer sicrhau bod unrhyw ymwelwyr (e.e. athrawon cyflenwi) yn cael digon o amser i gael gwybod am y systemau sydd ar waith, gan gynnwys mewn perthynas â COVID-19 ac yn eu deall.
- Manylion unrhyw berson cyswllt dynodedig, os bydd gennych unrhyw gwestiynau sy'n ymwneud â COVID-19 neu faterion eraill, neu os bydd problem neu argyfwng yn codi.
- Manylion lle i fynd a phwy i fynd atynt i roi gwybod eich bod wedi cyrraedd bob dydd, gan gynnwys manylion y broses o gofrestru.
- Unrhyw ganllawiau i'r staff am arferion gweithio i gadw'n ddiogel rhag COVID-19.
- Manylion ynglŷn â sut i godi unrhyw bryderon ynglŷn ag iechyd a diogelwch, gan gynnwys y rheiny sy'n benodol berthnasol i'r clefyd COVID-19.
- Manylion ynglŷn â sut i alw am gymorth, gan gynnwys cymorth cyntaf.
- Taith o amgylch safle'r ysgol, gan nodi'r ystafelloedd lle byddwch yn addysgu.
- Manylion yr ystafell cymorth cyntaf agosaf, neu'r man priodol agosaf, gan gynnwys i ble y dylech anfon y rheiny sy'n dangos symptomau posibl y clefyd COVID-19.
- Manylion yr allanfa dân agosaf ac unrhyw gynlluniau gwacáu sydd wedi eu diwygio, gan gynnwys gweithdrefnau a llwybrau dianc (dylai'r rhain dynnu sylw at unrhyw drefniadau lliniaru ychwanegol sy'n ofynnol yng nghyd-destun COVID-19).
- Manylion y camau gweithredu i'w cymryd os bydd achos posibl o'r clefyd COVID-19 yn codi, gan gynnwys cynlluniau wrth gefn i reoli achosion.
- Manylion y person cyswllt ar gyfer cael manylion yr hysbysiad perthnasol gan yr ysgol o dan system Profi ac Olrhain y GIG, os byddwch angen gwneud cais am Daliad Cymorth Profi ac Olrhain.
- Fel y bo'n briodol, manylion y camau a'r gweithdrefnau sydd ar waith ar gyfer profi'r holl staff nad ydynt yn dangos symptomau, gan gynnwys staff dros dro, megis athrawon cyflenwi.
- Fel y bo'n briodol, manylion y camau a'r gweithdrefnau sydd ar waith ar gyfer profi'r disgyblion, gan gynnwys unrhyw oblygiadau i staff addysgu.
- Manylion yr ystafell athrawon a'r toiledau.
- Copi o'r amserlen sy'n nodi egwylliau ac amseroedd cinio, yn ogystal â'r hyn a ddisgwylir gan y staff yn ystod cyfnodau o'r fath. Mae hyn yn cynnwys goruchwyllo disgyblion, fel y bo'n briodol.
- Manylion ynglŷn â sut i gael gafael ar wybodaeth berthnasol am y cynlluniau gwaith ar gyfer y pynciau y bydd disgwyl i chi eu haddysgu.
- Manylion ynglŷn â sut i gael gafael ar gyfrifiaduron (gan gynnwys gliniaduron neu gyfrifiaduron sefydlog), gyda'r manylion mewngofnodi a'r camau gweithredu i'w cymryd ar ddiwedd y diwrnod ysgol.
- Manylion unrhyw adnoddau (megis ysgrifbinnau) y gellid yn rhesymol ddisgwyl i chi eu darparu i leihau cyswllt ac ymhle y gellir eu storio'n ddiogel.
- Manylion y cynlluniau gwaith a'r rhaglenni astudio, gan gynnwys y deunyddiau addysgu perthnasol sydd ar gael, ac ymhle i gael gafael arnynt.
- Manylion yr hylif diheintio dwylo sydd ar gael, a sut i gael gafael arno, er mwyn eich galluogi i olchi eich dwylo'n aml drwy gydol y diwrnod ysgol.

- Manylion y trefniadau sydd ar waith i sicrhau bod ystafelloedd dosbarth a mannau gweithio'n cael eu hawyru'n dda.
- Rhestr o'r disgyblion sydd yn y dosbarth(iadau) y byddwch yn eu haddysgu, gan gynnwys manylion unrhyw gyflyrau meddygol, problemau ymddygiad, neu anghenion dysgu ychwanegol (ADY), ynghyd â manylion y ffordd y dylent gael eu rheoli.
- Manylion unrhyw ddisgyblion y gwyddys eu bod â'r potensial i fod yn dreisgar, ynghyd â manylion y ffordd y dylent gael eu rheoli, ac unrhyw asesiadau risg sydd yn eu lle ac sydd wedi eu diwygio, gan gynnwys unrhyw hyfforddiant penodol sy'n ofynnol, ynghyd â sut i fynd ati'n briodol i drefnu eich bod yn ei dderbyn.
- Manylion y broses gofrestru a'r hyn a ddisgwylir gan y disgyblion o ran symud yn briodol o amgylch safle'r ysgol rhwng gwersi, yn ystod egwylliau ac amseroedd cinio, ac ar ddiwedd y diwrnod ysgol.
- Manylion sy'n benodol berthnasol i drefn reoli ymddygiad yr ysgol, gan gynnwys y gefnogaeth sydd ar gael i'ch helpu i reoli ymddygiad yn effeithiol.
- Manylion unrhyw ddigwyddiadau, cyfarfodydd neu weithgareddau penodol a fydd yn cael eu cynnal yn ystod y penodiad.
- Manylion y trefniadau ar gyfer cludiant i'r ysgol, fel y bo'n briodol.

Pwy sy'n gyfrifol am sicrhau fy iechyd a'm diogelwch fel athro cyflenwi /athrawes gyflenwi?

Er nad yw athrawon cyflenwi fel arfer wedi eu cyflogi gan yr ysgol sy'n darparu'r lleoliad gwaith (y cyfeirir ati fel y 'defnyddiwr terfynol' neu'r 'cleient' yn y ddeddfwriaeth), mae'n rhaid i'r ysgol sicrhau diogelwch ei gweithwyr dros dro, megis athrawon cyflenwi, yn yr un ffordd ag y mae i'w chyflogeion ei hun.

Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974

Mae'r Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith yn gosod cyfrifoldeb ar bob cyflogwr i sicrhau iechyd a diogelwch ei gyflogeion a phobl eraill yn ei weithle, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol. Mae hyn yn cynnwys canfod ac asesu risgiau i iechyd a diogelwch, a chymryd camau i ostwng neu ddiddymu'r risgiau hyn, er mwyn sicrhau diogelwch y bobl hynny sy'n gweithio mewn ysgolion, gan gynnwys athrawon cyflenwi. Mae hyn yn berthnasol i'r clefyd COVID-19 yn yr un ffordd ag y byddai i unrhyw berygl arall.

Cydggyfrifoldeb

O dan Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith, 1974, nid yw'r ffaith bod athrawon cyflenwi wedi eu cyflogi gan asiantaeth yn diddymu'r dyletswyddau sydd gan yr ysgol o dan y Ddeddf. Yn wir, mae gan y darparwr (h.y. yr asiantaeth gyflenwi) a'r defnyddiwr terfynol (h.y. yr ysgol) gydggyfrifoldeb am sicrhau iechyd a diogelwch gweithwyr asiantaeth, megis athrawon cyflenwi. Felly, mae'n rhaid i staff cyflenwi gael eu trin yn union yr un ffordd ag athrawon sydd ar gontractau parhaol mewn perthynas ag iechyd a diogelwch yn ystod y pandemig COVID-19.

Mae hyn yr un mor berthnasol i chi os ydych yn cael eich cyflenwi gan gwmni ymbarél, am mai'r cwmni hwn yw eich cyflogwr yn ôl y gyfraith. Felly, byddai'r cwmni ymbarél yn gyfrifol am eich iechyd a'ch diogelwch, ac am gymryd camau i ymdrin â hyn, am eich bod wedi eich cyflogi ganddynt.

Fel athro cyflenwi / athrawes gyflenwi, dylech ddisgwyl i'ch asiantaeth a/neu'ch cwmni ymbarél gymryd camau rhesymol i'w sicrhau eu hunain fod unrhyw faterion iechyd a diogelwch yn derbyn sylw mewn ffordd foddhaol yn yr ysgolion y bydd disgwyl i chi weithio ynddynt o bosib yn rhan o'ch penodiadau, ac mae hyn yn cynnwys y camau priodol i leihau'r risgiau yn sgil y pandemig COVID-19 sy'n parhau.

Dylai'r asiantaeth roi'r wybodaeth berthnasol i chi mewn da bryd er mwyn i chi allu ymglyfarwyddo'n llawn â'r sefyllfa ar safle'r cyflogwr hwnnw gynted ag y bo modd ar ôl eich penodi.

Mae'r Undeb yn credu ei bod hi'n hollol briodol i athrawon cyflenwi gysylltu â pherson cyswllt i'w galluogi i esbonio'r trefniadau sydd ganddynt ar waith yn yr ysgol ar gyfer contractwyr neu weithwyr dros dro ar y safle.

Dylai'r asiantaeth hefyd sicrhau eich bod yn derbyn y manylion ynglŷn â sut i godi unrhyw bryderon yn ymwneud ag iechyd a diogelwch yn y gweithle.

Rôl yr 'unigolyn cymwys'

Dylai'r 'unigolyn cymwys' fod yn rhywun yn yr ysgol neu'r coleg sydd â digon o hyfforddiant a phrofiad neu wybodaeth i gynorthwyo'n drwyadl yn y broses.

Bydd lefel y gallu sy'n ofynnol yn dibynnu pa mor gymhleth yw'r sefyllfa, ond disgwylir y bydd yr 'unigolyn cymwys' yn gallu rhoi'r cyngor ac arweiniad penodol sy'n ofynnol.

Gall hyn gynnwys y cyflogwr neu rywun yn yr ysgol neu'r coleg. Os felly, dylech ofyn pa brofiad ac arbenigedd sydd ganddynt er mwyn eich bodloni eich hun fod pob un o'r pryderon posibl sydd gennych ynglŷn â'ch sefyllfa'n derbyn sylw priodol.

Rheoliadau Ymddygiad Asiantaethau Cyflogaeth a Busnesau Cyflogaeth 2003

Mae *Rheoliad 18* yn Rheoliadau Ymddygiad Asiantaethau Cyflogaeth a Busnesau Cyflogaeth 2003 hefyd yn rhoi disgwyliad ar asiantaethau i sicrhau a darparu gwybodaeth am bob ysgol, gan gynnwys unrhyw risgiau neu unrhyw broblemau ynglŷn ag iechyd a diogelwch a welir mewn asesiadau risg trwyadl, gan gynnwys y risg o ddal y clefyd COVID-19.

Ymhellach, os na fydd y penodiad yn pennu cyfnod hysbysu, mae'r Rheoliadau Ymddygiad yn cynnwys darpariaethau sy'n eich caniatáu i adael yr ysgol unrhyw bryd os byddwch yn teimlo'n anniogel, gan gadw'r hawl i gael eich talu am y gwaith yr ydych wedi ei wneud hyd hynny.

Gorchymyn 2021 (Amddiffyn rhag Anfantais mewn Achosion Iechyd a Diogelwch) (Diwygio) Deddf Hawliau Cyflogaeth 1996 (SI 2021/618)

Daeth Gorchymyn 2021 (Amddiffyn rhag Anfantais mewn Achosion Iechyd a Diogelwch) (Diwygio) Deddf Hawliau Cyflogaeth 1996 (SI 2021/618) i rym ar 31 Mai 2021, ac mae'n darparu trefniadau diogelu cyfreithiol ychwanegol i weithwyr asiantaeth, megis athrawon cyflenwi, os cânt eu disgyblu neu y gwahaniaethir yn eu herbyn am eu bod wedi cymryd camau rhesymol i'w diogelu eu hunain a phobl eraill rhag perygl difrifol ac uniongyrchol yn y gwaith.

Erbyn hyn, mae gan weithwyr asiantaeth, megis athrawon cyflenwi, yr un amddiffyniadau â chyflogaeth, yn benodol mewn perthynas â sefyllfaoedd lle mae rheswm dilys gan yr athro cyflenwi / athrawes gyflenwi i gredu bod perygl difrifol ac uniongyrchol iddo/iddi ei hun neu i bobl eraill. Mae hyn yn cynnwys yr hawl i adael y gweithle.

Byddai NASUWT yn cynghori athrawon cyflenwi'n gryf i gysylltu â'r Undeb i ofyn am ragor o gyngor ac arweiniad cyn iddynt geisio arfer hawliau fel y rhain.

Eich dyletswyddau fel athro cyflenwi / athrawes gyflenwi

Er bod gan eich asiantaeth a'r ysgol gyfrifoldebau mewn perthynas â'ch iechyd a'ch diogelwch, mae hefyd ddyletswydd arnoch chi i gymryd gofal rhesymol o'ch iechyd a'ch diogelwch eich hun ac iechyd a diogelwch pobl eraill a allai gael eu heffeithio gan eich gweithredoedd yn y gwaith, yn enwedig yn ystod y pandemig COVID-19.

Mae'n rhaid i chi gydweithio â'ch asiantaeth a'r defnyddiwr terfynol yn y fan lle'r ydych yn gweithio, gan gynnwys rhoi unrhyw wybodaeth iddynt a allai olygu bod angen gwneud asesiad risg cyn i chi dderbyn y penodiad yn yr ysgol.

Er enghraifft, os oes pryder ynglŷn â'ch sefyllfa sy'n ei gwneud hi'n anodd i chi dderbyn penodiad yn yr ysgol, neu y dylech ei ddatgelu i'r ysgol o flaen llaw, yna dylech ddatgelu'r wybodaeth hon gynted ag y gallwch. Byddai hyn yn cynnwys unrhyw gyflyrau sy'n cynyddu eich risg o ddal y clefyd COVID-19 (e.e. os ydych yn feichiog neu os ydych o gefndir du neu leiafrifoedd ethnig). Gallai hyn hefyd gynnwys sefyllfaoedd personol sy'n effeithio ar eich gallu i dderbyn penodiad penodol (e.e. os ydych yn rhiant sengl neu os oes gennych broblemau ynglŷn â'ch cyfrifoldebau gofal plant).

Unwaith y byddwch wedi datgelu gwybodaeth o'r fath i'r asiantaeth, bydd ganddynt ddyletswydd statudol i ystyried a fydd hi'n ddiogel i chi dderbyn penodiad penodol.

Fodd bynnag, ni ddylai hyn effeithio'n awtomatig ar eich gallu i dderbyn penodiad penodol, ar yr amod bod tystiolaeth sy'n dangos bod y mater hwn wedi derbyn sylw yn rhan o unrhyw asesiad risg a'ch bod wedi derbyn cyngor cyflawn cyn i chi dderbyn y penodiad.

Hoffai NASUWT glywed gan athrawon cyflenwi am unrhyw benodiad sydd wedi cael ei ganslo ar sail gwybodaeth o'r fath a ddarparwyd ganddynt.

Os na fydd yr wybodaeth a ddarparwyd gennych yn effeithio ar eich gallu i dderbyn penodiad penodol, ond os bydd y penodiad wedi cael ei ganslo serch hynny, dylech gysylltu â NASUWT i ofyn am ragor o gyngor ac arweiniad drwy anfon e-bost at: advice@mail.nasuwt.org.uk.

Medi 2021